

LAUSUNTOYHTEENVETO

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi poliisilain 9 luvun 1 ja 10 §:n muuttamisesta ja eräistä siihen liittyvistä laeista

1 Lausuntopyyntö ja lausunnot

1.1 Lausuntopyyntö

Säädösvalmisteluhankkeen tavoitteena on ollut, että poliisi antaisi maksuttomasti virka-apua sosiaalihuollon viranomaiselle, joka toimii lastensuojelutehtävissä ja sosiaalipäivystyksen tehtävissä. Lisäksi tavoitteena on ollut laatia ehdotus laintasoisesta sääntelystä poliisin antaman virka-avun kustannusten korvaamisesta eli virka-avun maksullisuudesta ja maksujen yleisistä perusteista sekä poikkeuksista virka-avun maksullisuuteen. Tavoitteena on ollut myös pysyttää poliisin suoritteiden maksullisuudesta vuonna 2022 annetussa asetuksessa (maksuasetus, 1191/2021) säädetyt virka-apuasiat jatkossakin maksuttomina. Näistä asioista säädettäisiin mielenterveyslaissa, vankeuslaissa, valvotusta koevapaudesta annettua laissa, yhdyskuntaseuraamusten täytäntöönpanosta annetussa laissa, pakkokeinolaissa, yhdistelmärangaistuksen täytäntöönpanosta annettua laissa, ulosottokaareissa, asevelvollisuuslaissa, sotilaskurinpidosta ja rikostorjunnasta puolustusvoimissa annetussa laissa, siviilipalveluslaissa sekä työtaturma- ja ammattitautilaissa.

Sisäministeriö pyysi esitysluonnoksesta lausuntoa 48 eri taholta. Lausunnon antoivat: valtioneuvoston oikeuskansleri, eduskunnan oikeusasiamiehen kanslia, sosiaali- ja terveysministeriö, valtiovarainministeriö, ulkoministeriö, oikeusministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö, puolustusministeriö, ympäristöministeriö, liikenne- ja viestintäministeriö, Ensi- ja turvakotien liitto, Helsingin kaupunki, Hätäkeskuslaitos, Hämeenlinnan kaupunki, Poliisihallitus, Helsingin poliisilaitos, Itä-Uudenmaan poliisilaitos, Itä-Suomen poliisilaitos, Keskusrikospoliisi, Länsi-Uudenmaan poliisilaitos, Lastensuojelun keskusliitto, Naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan torjunnan toimikunta, Porin kaupunki, Rikosseuraamuslaitos, Suomen Kuntaliitto, Tapaturmavakuutuskeskus, Terveiden ja hyvinvoinnin laitos, Turun kaupunki, Ulosottolaitos, Valtion koulukodit, Vantaan kaupunki ja Yhdenvertaisuusvaltuutettu. Lisäksi myös kaksi yksityishenkilöä antoivat lausuntonsa.

Tapaturmavakuutuskeskuksella ei ollut huomautettavaa esitysluonnoksesta.

Ulkoministeriö, ympäristöministeriö, liikenne- ja viestintäministeriö, Hätäkeskuslaitos, Itä-Uudenmaan poliisilaitos ja Rikosseuraamuslaitos totesivat, että heillä ei ole asiassa lausuttavaa.

2 Lausuntoyhteenveto

2.1 Huomioita lainsäädäntöhankkeen tehtävänannosta

Valtioneuvoston oikeuskansleri totesi, että esitysluonnos vastaa lainsäädäntöhankkeen tehtävänantoa ja siinä on otettu riittävästi huomioon poliisin suoritteiden maksullisuudesta annetun asetuksen valmistelun yhteydessä hänen 13.4.2021 esittämänsä seikat.

Ensi- ja turvakotien liitto, Terveiden ja hyvinvoinnin laitos, Suomen Kuntaliitto, jäljempänä Kuntaliitto, Helsingin kaupunki ja yksityishenkilö olisivat halunneet maksuttomuuden piiriin myös muita asioita kuin lainsäädäntöhankkeen tehtäväannossa oli.

Ensi- ja turvakotien liitto totesi, että turvakodit ovat valtion rahoittamia ja koordinoimia, mutta valtaosin järjestöjen ylläpitämiä yksiköitä. Olisi tarpeellista, että turvakodin sosiaalityöntekijä, siitä huolimatta, ettei kyseessä ole viranomainen, voisi pyytää turvakodin asiakkaalle maksutonta virka-apua tavaroiden hakemiseen tekijän ja uhrin yhteisestä kodista.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos esitti, että mielenterveyslain ja -asetuksen mukaisissa muissa kuin 31 § tehtävissä, kuten rikosprosessiin liittyvissä mielentilatutkimusten toteuttamisessa ja hoitoseuraamusten kansainvälisessä täytäntöönpanossa, virka-avun maksuttomuudesta säädettäisiin.

Kuntaliitto esitti, että sosiaalihuollon ohella myös terveydenhuollolle annettavan poliisin virka-avun olisi oltava maksutonta. Lisäksi virka-avun maksullisuudesta olisi säädettävä vastaavasti kuin hallintotuomioistuinten päätösten maksullisuudesta säädetään, jolloin kunnan viranomaisen hoitaessa sille laissa säädettyä valvontatehtävää, poliisin virka-apu olisi maksutonta. Helsingin kaupunki totesi myös, että poliisin virka-avun tulisi olla maksutonta myös yksityisistä sosiaalipalveluista annetussa laissa (922/2011) tarkoitettujen yksityisten palveluntuottajien toiminnan valvontaan liittyvissä tehtävissä, kun kunta pyytää lain 40 §:n nojalla poliisilta virka-apua valvonnan tarkoituksen toteuttamiseksi.

2.2 Laki poliisilain 9 luvun 1 §:n ja 10 §:n muuttamisesta

Poliisin antaman virka-avun maksullisuus ja maksupäätöksen tekijä

Valtiovarainministeriö, Poliisihallitus ja Keskusrikospoliisi pitivät perusteltuna, että poliisin virka-avun maksullisuudesta säädetään lain tasolla poliisilaissa. Helsingin poliisilaitos kannatti sitä, että lain tasoisesti säädetään päätöksentekijästä maksupäätöksen osalta. Poliisin toimivaltuuksien käytännön toteuttamisen kannalta on selkeintä, että toimivaltuuksien käytöstä ja käyttäjästä säädetään nimenomaisesti.

Eduskunnan oikeusasiamies piti tärkeänä, että virka-avun pyytäjälle selvästi etukäteen ilmoitetaan virka-avun maksullisuudesta ja maksun määräytymisen perusteista.

Virka-avun maksuttomuus sosiaalisella, taloudellisella tai muista vastaavista henkilökohtaisista syistä

Poliisihallitus, Helsingin poliisilaitos ja Länsi-Uudenmaan poliisilaitos totesivat, että maksullisuuden vaatimus voi aiheuttaa tai on aiheuttanut kohtuuttomia tilanteita. Helsingin poliisilaitos mainitsi erityisesti lähisuhdeväkivallan uhrin. Keskusrikospoliisi totesi, että kun maksullisuudesta säädetään, niin maksullisuudesta poikkeaminen edellyttää myös laintasoista sääntelyä.

Sosiaali- ja terveysministeriö esitti harkittavaksi, olisiko säännöksessä myös syytä todeta kohtuullisuus. Perusteluissa olisi tarpeen avata, millaiset ”sosiaaliset, taloudelliset tai muut näihin verrattavat henkilökohtaiset syyt” oikeuttaisivat maksuttomuuden. Lisäksi esityksestä ei ilmene, kuka ja missä vaiheessa tekee ratkaisun siitä, peritäänkö myönnetystä virka-avusta maksu. Lähisuhdeväkivallan uhrilla tulisi olla etukäteen tieto siitä, onko hänelle myönnetty virka-apu maksullista vai maksutonta.

Naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan torjunnan toimikunta esitti harkittavaksi, voisiko maksuttomuuden perusteluita vielä tarkentaa lähisuhdeväkivallan uhrien osalta. Esitys jättää epäselväksi, voisiko joissakin tilanteissa poliisin antama virka-apu olla lähisuhdeväkivallan uhrille maksullista. Naisiin kohdistuvan väkivallan ja torjunnan toimikunta totesi myös, että olisi tärkeä huomioida, että virka-apua pyydettyessä yksityishenkilön voi olla vaikeaa määritellä itsensä lähisuhdeväkivallan uhriksi ja muistaa ilmoittaa syy apua pyytäessään. Siksi olisi tärkeää, että poliisi pyrkii selvittämään, onko virka-apupyynnön taustalla lähisuhdeväkivalta ja neuvoo väkivallan uhan alla olevaa yksityishenkilöä mahdollisuudesta maksuttomaan virka-apuun lähisuhdeväkivallan uhrina.

Ensi- ja turvakotien liitto totesi lausunnossaan, että säännösehdotuksessa ei mainita lainkaan väkivallan uhkaa. Säännösehdotus jättää mahdollisuuden, että lähisuhdeväkivaltaa kokeneelta peritään virka-avusta maksu. Ensi- ja turvakotien liitto totesi, että väkivallan uhri ei voi tietää ennalta, onko tekijä kotona tai tuleeko tekijä kesken tavaroiden hakemisen kotiin, ja tarvitsee siksi turvallisuuden varmistamista näissä tilanteissa. Virka-aputehtävä on siksi säädettävä maksuttomaksi tilanteissa, joissa lähisuhdeväkivallan uhka on ilmeinen, muun muassa turvakotien asiakkaille.

Yhdenvertaisuusvaltuutettu totesi, että maksuttomuutta koskeva lainkohta on kirjoitettava niin selkeäksi, että haavoittuviin ihmisryhmiin kohdistuva maksuvapautus tulee säännöksestä selkeästi esille. Hän totesi myös, että maksuvelvollisuuden arvioimisen on oltava aina viranomaisaloitteista, eikä hän pidä perusteltuna esityksessä valittua ratkaisua siitä, että virka-avun pyytäjän olisi vedottava maksuttomuutta koskeviin perusteisiin. Myös oikeusministeriö esitti kysymyksen, voitaisiinko maksuttomuuden edellytyksiä joiltakin osin arvioida viran puolesta.

Oikeusministeriön mukaan henkilön antamaa selvitystä vastaanottaessa on tärkeää huolehtia perus- ja ihmisoikeuksista ja erityisesti tosiasiallisen yhdenvertaisuuden toteutumisesta. Maksuttomuuden toteutuminen ei saa olla kiinni siitä, että henkilöllä on puutteellinen kielitaito, hän kuuluu vähemmistöön tai hänellä on ikänsä, terveydentilansa tai vammaisuutensa johdosta rajoitteita.

Yhdenvertaisuusvaltuutetun mukaan esityksen mukaista haavoittuvaa asemaa on tulkittava laajasti, ja esityksessä on lisättävä konkreettisia esimerkkejä haavoittuvassa asemassa olevista ihmisryhmistä. Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen näkemys oli, että esityksellä turvataan laajasti haavoittuvassa asemassa olevien ryhmien, myös vakavien rikosten, kuten ihmiskaupan uhrien, oikeuksia.

Eduskunnan oikeusasiamies piti ehdotettua säännöstä tulkinallisesti hyvin avoimena. Säännöksen soveltamiskäytännön yhtenäisyys ja tätä kautta yhdenvertaisuus voivat vaarantua. Perusteluissa näitä maksuttomuuden kriteerejä ei ole juuri avattu; esimerkkeinä on mainittu läheisväkivallan uhri, jos väkivallan uhka on ilmeinen tai ikääntynyt toimentulovaikeuksissa oleva henkilö.

Porin kaupunki kysyi, että millä perusteella maksuttomuus myönnetään, ja kumpi on painavampi syy, yksityishenkilön taloudellinen tilanne vai sosiaalinen. Lisäksi kaupunki esitti kysymyksen: pystyykö avun pyytäjä antamaan tarvittavat tiedot päätöksentekijälle? Onko päätöksen perusteet kaikkialla samat?

Poliisin perustehtävä ja virka-aputehtävä

Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö, Naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan torjunnan toimikunta, Ensi ja turvakotien liitto sekä eduskunnan oikeusasiamies kiinnittävät huomiota lähisuhdeväkivallan uhrien osalta poliisin perustehtävän ja virka-aputehtävän rajanvedon haasteisiin. Myös Yhdenvertaisuusvaltuutettu totesi, että monien vähemmistöjen kohdalla voi esiintyä käytännössä pulmallisia tilanteita, joissa liikutaan poliisin perustehtävien suorittamisen ja maksullisen virka-avun rajalla.

Asetuksenantovaltuus

Valtioneuvoston oikeuskansleri totesi, että asetuksenantovaltuus on riittävän täsmällinen ja tarkkarajainen. Eduskunnan oikeusasiamies ja oikeusministeriö totesivat, että valtuutussäännös on liian avoin. Oikeusministeriö totesi, että olisi perusteltua arvioida, voisiko asetuksenantovaltuutta selventää kuvaamalla, mistä tarkalleen ottaen asetukset annettaisiin.

2.3 Laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annetun lain 22 §:n uuttamisesta

Virka-avun maksuttomuus lastensuojelutehtävässä ja sosiaalipäivystyksen tehtävissä

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos esitti harkittavaksi, että poliisin virka-apu säädettäisiin sosiaalihuollossa maksuttomaksi myös muissa kuin lastensuojelun ja sosiaalipäivystyksen tehtävissä silloin, kun sosiaalihuollon ilmeisessä tarpeessa olevan henkilön etu terveyden, kehityksen tai turvallisuuden vaarantumisen vuoksi sitä välttämättä vaatii.

Kuntaliiton mukaan kiireellisiä sosiaalihuollon asioita, joihin liittyy tarve poliisin virka-avulle, hoidetaan muuallakin kuin sosiaalipäivystyksessä. Virka-avun tarvetta on myös päiväaikaan. Lisäksi edelleen maksulliseksi jää esimerkiksi kehitysvammaisten erityishuoltoon liittyvä virka-apu. Lisäksi Kuntaliitto totesi, että epäselväksi jää, onko sosiaalihuoltolain (710/1982) 41.2 §:n mukainen virka-apu maksutonta vai ei.

Kuntaliitto esitti kysymyksen: riippuuko maksullisuus siitä, suorittako huollon tarpeen selvittämisen sosiaalipäivystyksen sosiaalityöntekijä vai organisatorisesti muuhun sosiaalihuoltoon kuuluva sosiaalityöntekijä.

Helsingin kaupungin mukaan ehdotetussa säännöksessä käytetyt ilmaisut "lastensuojelutehtävissä" ja "sosiaalipäivystyksen tehtävissä" olisi määriteltävä laissa. Lisäksi Helsingin kaupunki totesi, että virka-aikana virka-apua pyytävän työpaikka voi sijaita muualla kuin hyvinvointialueen sosiaalipäivystyksessä vaikka virka-apua pyytävä hoitaisi virka-aikana päivystyksellistä työtä. Kun virka-apupyynnöksi esitetään poliisille, tulisi olla selvää, että pyynnön esittäjä on sosiaalipäivystyksen tehtävissä. Tämä vaatii tarkennusta esitykseen ja vastuutyöntekijän määrittelyyn tulee kuulua sosiaaliviranomaiselle, jotta käytännön työssä ei synny ongelmia. Tämä koskee erityisesti esimerkiksi vanhuspalvelujen ja aikuissosiaalityön yleisten palvelujen viranhaltijoiden päivystyksellisiä tehtäviä. Esityksessä mainitaan hyvinvointialueet asiakaslain 22 §:ssä. Selvyyden vuoksi olisi syytä mainita myös säännösehdoituksessa Helsingin kaupunki.

Hämeenlinnan kaupunki totesi, että sosiaalitoimen päivystysrakenteet vaihtelevat valtakunnallisesti ja on varsin tavallista, ettei kaikkea päivystyksellistä työtä tehdä sosiaali- ja kriisipäivystyksessä. Myös suunnitelmallisten sosiaalipalveluiden yhteydessä tehdään päivystyksellistä työtä. Ehdotettu lain momentillisuus ei ole riittävän tarkasti määritelty. Siinä käytetty termi "sosiaalipäivystystehtävissä" on liian tulkinnanvarainen. Hämeenlinnan kaupunki katsoi, että sosiaalipäivystystehtävä -termi korvataan muusta lainsäädännöstä tutulla ilmaisulla, kuten termillä kiireelliset sosiaalipalvelut (katso sosiaalihuoltolain 12 §). Näin saadaan käytetty termi kattamaan laajemmin tarpeelliset tahot ja välttämään mahdollisilta epäselvyyksiltä maksuttoman virka-avun suhteen niissä tilanteissa, kun poliisin virka-apua pyytää kiireellisiä palveluita järjestävä toimija, joka ei työskentele varsinaisessa sosiaali- ja kriisipäivystyksyksikössä.

Porin kaupunki totesi, että lakimuutos virka-avun maksuttomuudesta/maksullisuudesta jää joiltakin osin keskeneräiseksi. Olisiko samassa yhteydessä maksuttomuutta voitu laajentaa koskemaan koko sosiaalihuoltoa sillä esimerkiksi iäkkäiden kotihoidossa on tilanteita, joissa sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöt kohtaavat aggressiivisia asiakkaita ja/tai omaisia.

Turun kaupunki totesi, että poliisin antaman virka-avun maksuttomuuden tulisi koskea myös lapsiperhesosiaalityötä ja työikäisten kanssa tehtävä sosiaalityötä. Lastensuojeluilmoitus, sosiaalihuollon ilmoitus ja sosiaalihuollon yhteydenotto tehdään Turussa sosiaalipäivystykseen. Sen jälkeen sosiaalipäivystys arvioi lapsen palvelutarpeen arvioinnin tarvetta ja jos siihen on edellytykset, siirtyy kolmen kuukauden kuluessa tehtävä lapsen palvelutarpeen arviointi (sosiaalihuoltolaki 36 § ja lastensuojelulaki 26 §) lapsiperhesosiaalityön työskentelyyn. Tässä vaiheessa ei vielä ole lastensuojelun asiakkuutta. Lapsiperhesosiaalityössä saataan tarvittaessa virka-apua esimerkiksi silloin, kun lastensuojeluilmoituksesta käy ilmi lapsen mahdollinen seksuaalinen hyväksikäyttö, pahoinpitely tai muu kaltoinkohtelu. Aikuissosiaalityössä on tilanteita, joissa tehdään esimerkiksi kotikäyntiä ja sosiaalityöntekijää on uhkailtu tai painostettu – tällöin voidaan tarvittaessa poliisin virka-apua turvaamaan tilanne. Myös toimistokäyntiä turvaamaan voidaan joutua pyytämään poliisin virka-apua.

Yksityishenkilön antaman lausunnon mukaan sosiaalihuoltolain 29 §:n perusteella virka-aikainen päivystystyö lukeutuu sosiaalipäivystyksen käsitteen piiriin. Esitysluonnoksen sivulla 10 on maininta päivystyksellisistä tehtävistä osana virka-aikaista työtä yleisissä palveluissa. Tässä yhteydessä viitataan myös sosiaalihuollon vastuutyöntekijään. Muotoilu olisi ymmärrettävissä siten, että soveltamisalan piiriin lukeutuvat paitsi varsinaisissa sosiaali- ja kriisipäivystyksyksiköissä toteutetut työtehtävät ympäri vuorokauden, myös muissa päivystyksellisissä tehtävissä hoitavissa yksiköissä toteutetut työtehtävät. Muotoilu ei kuitenkaan ole riittävän yksiselitteinen, vaan voi aiheuttaa ongelmia toimeenpanossa. Myöskään ehdotetun sosiaalihuollon asiakaslain 22 §:n muotoilu ei tarjoa tulkinta-apua sosiaalipäivystyksen tehtävän käsitteen määrittelyyn ja rajaukseen. Erityisesti aikuissosiaalityön ja gerontologisen sosiaalityön tehtävien viivytyksettömyyden

varmistamiseksi esitystä on tarpeen täsmentää päivystyksellisten sosiaalihuollon tehtävien kuvauksen osalta. Lausunnonantaja korosti erityisesti vanhussosiaalityön kiireellistä virka-avun tarvetta.

2.4 Muut lakiehdotukset

Muista lakiehdotuksista ainoastaan ulosottokaaren 3 luvun 108 §:ään kohdistui huomio. Oikeusministeriön ja Ulosottolaitoksen mukaan lainkohdassa olisi säädettävä, että poliisin antaman virka-apu olisi maksutonta yksilöimättä enää erikseen 1 ja 2 momentissa tarkoitettuja virkamiehiä.

2.5 Erityisiä huomioita perusteluista

Taloudelliset vaikutukset

Valtiovarainministeriö esitti, että esitysluonnokseen on vielä tarkistettava arvio poliisin menettämästä maksutulosta viimeisten toteumatietojen pohjalta.

Kuntaliitossa ei pidetty perusteltuna sitä, että maksutulojen menetys vähennetään hyvinvointialueiden ja HUS-yhtymän rahoituksesta. Maksujen periminen poliisin virka-avusta on kuitenkin ollut hyvin lyhytaikaista verrattuna aiempaan vakiintuneeseen käytäntöön.

Helsingin poliisilaitos totesi, että ehdotetuilla muutoksilla ei sinällään ole havaittavissa vaikutuksia, jotka edellyttäisivät Helsingin poliisilaitoksen resurssien ja toiminnallisten suunnitelmien uudelleen arviointia.

Länsi-Uudenmaan poliisilaitos totesi, että syksyllä 2020 alkanut virka-avuista laajemmin laskuttaminen ei ole vaikuttanut virka-apupyynnöiden määrän kehitykseen millään tavoin. Näin ollen voidaan olettaa, että virka-apujen maksullisuuden lisääntyminen ei olisi merkittävästi vaikuttanut pyyntöjen lähettämiseen. Maksullisista virka-avuista kertyy Länsi-Uudenmaan poliisilaitokselle noin 60 000 euron tulot. Valtaosa laskuista osoitetaan sosiaalitoimelle, joten lakimuutos vaikuttaisi merkittäväällä tavalla poliisilaitoksen tulokertymään. Tämän vuoksi Länsi-Uudenmaan poliisilaitos piti erittäin hyvänä sitä, että valmisteluasiakirjoihin on sisällytetty kannanotto siitä, että poliisin tulevaisuudessa menettämä maksutulo olisi lisättävä poliisin ja siten poliisilaitoksen toimintamenoihin.

Muut yhteiskunnalliset vaikutukset

Sosiaali- ja terveysministeriö totesi, että esityksen lapsivaikutusten arviointia olisi hyvä vielä täydentää. Vaikutusten arvioinnin tueksi ja tietopohjan vahvistamiseksi ei ole kerätty tietoa siitä, miten virka-avun maksullisuus on vaikuttanut pyydettyihin ja myönnettyihin poliisin virka-apuihin lastensuojelussa ja sosiaalipäivystyksissä.

Yhdenvertaisuusvaltuutettu kiinnitti huomiota siihen, että esityksessä ei ole tarkasteltu riittävästi eri vähemmistöryhmiä, eikä vammaisia henkilöitä. Esityksen jatkovalmistelussa on otettava vielä tarkemmin kantaa heidän oikeuksiensa toteutumiseen ja tarkasteltava minkälaisia vaikutuksia esityksellä on vähemmistöryhmille.

Yksityishenkilön lausunnon mukaan ehdotetulla lainsäädännöllä luodaan erittäin voimakas kannustin siihen, että kun muut kuin sosiaalipäivystyksen tai lastensuojelun viranhaltijat haluavat omissa virka-asioissaan mennä yksityishenkilön kotiin ja saada poliisin virka-apuna turvaamaan käyntiä, he pyrkivät järjestämään tällaisen käynnin yhteiskäynniksi sosiaalipäivystyksen tai lastensuojelun kanssa, jotta poliisin virka-avun tilaajaksi saadaan kyseisen viranomaisen sijasta sosiaalitoimi, joka saa sen maksuttomana.

2.6 Muita huomioita perusteluista

Hyvinvointialueet ja Valtion koulukodit

Poliisihallitus totesi, että hallituksen esityksen luonnoksessa ei ole mainintaa siitä, onko esitysluonnoksen valmistelussa arvioitu hyvinvointialueiden lisäksi Valtion koulukotien toimintaa. Länsi-Uudenmaan poliisilaitos esitti harkittavaksi Valtion koulukotien mainitsemista esityksen perusteluissa niin, että siitä käy selvästi ilmi, kuuluvatko ne maksuttomuuden piiriin vai eivät.